

ด่วนที่สุด

ที่ วธ ๐๒๐๔.๕/๓๕๙๘

316-1
วันที่ 14 มี.ย.
เวลา 14.00 น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง ศ16804
รับที่: ๘20131/58
วันที่: 19 ต.ค. 58 เวลา: 10:59

กระทรวงวัฒนธรรม

๖๖๖ ถนนบรมราชชนนี เขตบางพลัด

กทม. ๑๐๗๐๐

๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(เรื่อง ระบบค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีและมนุษย์ที่สมบูรณ์)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๓๒๒๑๙ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘

๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๗/๓๕๐๖๘ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. สรุปความเห็นของกระทรวงวัฒนธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรื่อง ระบบค่านิยม
คุณธรรมจริยธรรม เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีและมนุษย์ที่สมบูรณ์ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยกระทรวงวัฒนธรรม ขอนำส่งรายงานผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘ เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ (เรื่อง ระบบค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีและมนุษย์ที่สมบูรณ์) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องดังกล่าวเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ณะศักดิ์ ปภีมาประกร) กำกับการบริหารราชการกระทรวงวัฒนธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘ เรื่อง ระบบค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีและมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยมอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณา หรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวมร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงยุติธรรม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานปรมาณ สำนักงาน ก.พ. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งคำสั่งเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

กระทรวงวัฒนธรรม จำเป็นต้องรายงานผลการดำเนินงานเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘

๓.สาระสำคัญ/ข้อเท็จจริง

กระทรวงวัฒนธรรม ได้จัดประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เรื่อง ระบบค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีและมนุษย์ที่สมบูรณ์ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นด้วยในหลักการตามข้อเสนอการปฏิรูปของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และมีความเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการปฏิรูปในแต่ละประเด็น ดังนี้

/๓.๑ ครอบครัว....

๓.๑ ครอบครัว : ศูนย์กลางและพื้นฐานในการพัฒนาระบบค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรม

สรุปความเห็น เห็นด้วยกับข้อเสนอการปฏิรูป เนื่องจากสอดคล้องกับทิศทางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งกำหนดแนวทางการพัฒนา ด้วยการสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวให้เอื้อต่อการพัฒนาคน โดยการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว ปลุกฝังและบ่มเพาะวิถีการดำเนินชีวิตแก่สมาชิกในครอบครัวให้มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเสริมสร้างบทบาทของสถาบันทางสังคม และควรเพิ่มประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ๑) การปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม ตามหลักคำสอนทุกศาสนา
- ๒) การส่งเสริมและปลูกฝังการสร้างจิตสาธารณะ
- ๓) ควรมีมาตรการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายครอบครัว และภาคประชาสังคม อย่างเป็นรูปธรรม โดยผ่านกลไกของจังหวัดเพื่อให้เกิดการทำงานในระดับพื้นที่
- ๔) ควรเพิ่มนิยามความหมายของครอบครัวให้ครอบคลุมรูปแบบของครอบครัวในสังคมปัจจุบัน รวมทั้งกลไกในการดำเนินงานให้เกิดความสมดุลระหว่างชีวิตครอบครัวและชีวิตการทำงาน เพื่อให้ครอบครัวมีเวลาในการทำหน้าที่ตามบทบาทมากขึ้น
- ๕) พิจารณาส่งเสริม สนับสนุนองค์กรที่ทำหน้าที่แทนสถาบันครอบครัว เช่น ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก ฯลฯ ทั้งนี้ กระบวนการนำแนวทางการปฏิรูปมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน ควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ให้มาก

๓.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เพื่อการเรียนรู้

สรุปความเห็น เห็นด้วยกับข้อเสนอการปฏิรูป เนื่องจากการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เพื่อการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปฏิรูปเรื่องนี้ประสบผลสำเร็จและควรเพิ่มประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ๑) การสร้างและพัฒนาต้นแบบผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงต้องดำเนินการครบทุกภาคส่วน และสอดคล้องกับบริบทของผู้นำแต่ละภาคส่วน
- ๒) การยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม
- ๓) กระบวนการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมการสร้างผู้นำ ควรมีการออกแบบให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

๓.๓ มาตรการหล่อหลอมกล่อมเกลา เพื่อสร้างค่านิยม และปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม

สรุปความเห็น เห็นด้วยกับข้อเสนอการปฏิรูป เนื่องจากมีมาตรการที่ครอบคลุมทุกสถาบันที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการหล่อหลอมกล่อมเกลา เพื่อสร้างและปลูกฝังค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรม และควรเพิ่มประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ๑) ควรมีการนำแนวทางการดำเนินการขององค์กรอิสระต่างๆ มาจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนด้านคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนทุกระดับ
- ๒) สถาบันการศึกษา ควรมีการบูรณาการค่านิยมที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการสอนวิชาต่างๆ และวิถีชีวิตประจำวัน รวมถึงการเชื่อมโยงกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตร
- ๓) ควรเพิ่มองค์กรอื่นๆ ที่มีบทบาทสนับสนุนครอบครัวในการสร้างค่านิยมและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เช่น กระทรวงแรงงานอาจสนับสนุนให้พนักงานทำงานที่บ้าน ผู้ประกอบการจัดให้มีศูนย์เด็กเล็กในสถานที่ทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ
- ๔) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและแนวทางการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๕) การประชาสัมพันธ์ รณรงค์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารคุณงามความดีและเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งควรจัดช่องทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในสถานศึกษา
- ๖) สนับสนุนงานวิจัยเพื่อการถอดบทเรียนโรงเรียนหรือสถานศึกษาด้านแบบ ที่จัดให้มีการเรียนรู้ด้านดังกล่าวที่มีพลังและประสบความสำเร็จ และนำกระบวนการมาใช้จริง

๓) เปิดพื้นที่การเรียนรู้/พื้นที่จัดกิจกรรมนันทนาการ/กิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสัมพันธภาพภายในครอบครัวให้เกิดอย่างแพร่หลาย ซึ่งให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยใช้กลไกหน่วยงานในระดับจังหวัดขับเคลื่อน

๔) พัฒนาให้วัด/สถาบันทางศาสนา เป็นแหล่งเรียนรู้ทางเลือก อาทิ การเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์สามารถนำชั่วโมงเรียนมาพิจารณาพร้อมกับหลักสูตรในโรงเรียนได้

๕) ปฏิรูปการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ทางสังคมและวัฒนธรรมใหม่ เพื่อให้เด็กและเยาวชนซึมซับถึงรากเหง้าทางค่านิยมและวัฒนธรรมของชาติ และยอมรับความแตกต่างของค่านิยมในวัฒนธรรมอื่นๆ โดยสถาบันการศึกษาต้องขับเคลื่อนอย่างจริงจัง

๑๐) จัดตั้งสถานที่ที่เป็นสื่อของรัฐ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน/กิจกรรมที่น่าสนใจกับสื่อภาคเอกชนและประชาสังคม เพื่อร่วมขับเคลื่อนประชาสัมพันธ์เรื่องดังกล่าว

๓.๔ กลไกขับเคลื่อนวาระการพัฒนา ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรม เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีและมนุษย์ที่สมบูรณ์

สรุปความเห็น เห็นด้วยกับข้อเสนอการปฏิรูป เนื่องจากกลไกที่เสนอมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวาระการปฏิรูปในเรื่องดังกล่าว และควรเพิ่มประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) คณะกรรมการระดับชาติเพื่อการขับเคลื่อนวาระการพัฒนา ค่านิยม และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีและความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ควรเป็นหน่วยงานด้านการศึกษาเป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ

๒) ควรพัฒนาคณะกรรมการเดิมที่มีอยู่ที่มีภารกิจในด้านการศึกษา และการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งคณะกรรมการชุดใหม่

๓) สนับสนุนการผลิตสื่อเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในแผนการให้ทุนของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องในทุกๆ ปี

๔) กำหนดข้อบังคับที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดการจัดสรรเวลาสำหรับการใช้สื่อรณรงค์ด้านค่านิยมที่พึงประสงค์ในทุกๆ ประเภทของสื่อ โดยบังคับใช้ระเบียบดังกล่าวอย่างจริงจัง

๕) การขับเคลื่อนวาระการพัฒนาฯ ควรบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันผ่านกลไกและช่องทางต่างๆ เช่น โรงเรียน ชุมชน องค์กรต่างๆ เพื่อเป็นการบ่มเพาะให้คนไทยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ร่วมกับค่านิยมที่ถูกต้อง

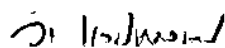
๖) ควรเพิ่มมาตรการทางสังคมในการตรวจสอบคุณธรรมและจริยธรรม โดยการใช้กระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นการรวมพลังขับเคลื่อนทุกภาคส่วนและปลูกจิตสำนึกของคนไทยในประเทศ

๔. ข้อเสนอของกระทรวงวัฒนธรรม

กระทรวงวัฒนธรรม พิจารณาแล้วเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบ ตามข้อ ๓.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระ โรจน์พจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๕๒๒ ๘๗๔๖ - ๔๘

โทรสาร ๐ ๒๕๒๒ ๘๗๔๙